

Wat is asbest?

Asbest is een natuurlijk mineraal. Zolang asbest in gebonden toestand verkeert, is er in principe geen gevaar voor de gezondheid. Als losse asbestvezels worden ingeademd lopen zij vast in de kleine luchtwegen en longblaasjes. Daar worden de kleine vezels opgenomen door [macrofagen](#) (opruimcellen). Vezels die hiervoor te groot zijn, kunnen gaan migreren (wandelen) in de weefsels. Ook kunnen zij zich via de [lymfebanen](#) verspreiden en zo terechtkomen op plaatsen ver verwijderd van de kleine luchtwegen.

Voor het blootstellingsniveau van asbest, waaronder er geen verhoogd risico op kanker of mesothelioom zou voorkomen, is er geen veilige grens. Eén ingeademde vezel kan al gezondheidsschade veroorzaken, zij het dat dit een te verwaarlozen risico is. Voor het krijgen van asbestose moet er minimaal 5 jaar blootstelling aan asbestvezels zijn geweest.

Zit er asbest in mijn schoolgebouw?

Scholen zijn mogelijk niet in alle gevallen op de hoogte, maar vaak weten schoolbesturen of de gemeenten wel of er asbest in een schoolgebouw zit. In 1993 werd het gebruik van asbest verboden. Daarna is (meestal op initiatief van de gemeente) bij veel scholen een inventarisatie gehouden of, waar en in welke vorm, asbest aanwezig was. Losgebonden asbest of asbest op bereikbare plaatsen is meestal verwijderd. Hechtgebonden asbest – zeker als dat op moeilijk bereikbare plaatsen zat - is vaak blijven zitten.

Bij de opstelling van de reguliere onderhoudsplanningen die eenmaal per 2 of 3 jaar wordt uitgevoerd (verreweg de meesten besturen laten dat doen) wordt vaak aangegeven of en zo ja waar, asbest zit. Niet alleen vanwege een goede kostenraming, maar ook voor de uitvoering van het onderhoud is het noodzakelijk om rekening te houden met asbest. Bij renovatie is het verplicht een asbestinventarisatie te laten uitvoeren.

Desondanks is het nooit 100 % zeker of, en zo ja waar, asbest in een gebouw aanwezig is. Inspecties zijn meestal visueel van aard en niet waterdicht. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat spouwmuren zijn geïsoleerd met asbest zonder dat dit bekend is. Dat zou gevaarlijk kunnen zijn, bijvoorbeeld bij het vervangen van kozijnen. Het is daarom belangrijk dat de eigenaren zich ervan bewust zijn dat altijd asbest kan voorkomen in gebouwen van voor 1993.

Moet asbest altijd worden verwijderd?

Wilt u een schoolgebouw van voor 1993 renoveren? Dan is het verplicht een asbestinventarisatie te maken. Asbest hoeft niet altijd te worden verwijderd. Hechtgebonden asbest kan meestal beter blijven zitten. Dit materiaal levert geen gevaar op als het in goede staat verkeert en niet wordt bewerkt. Of losgebonden asbest (of: *niet-hechtgebonden asbest*) moet worden weggehaald is

afhankelijk van of het materiaal al dan niet is afgeschermd. Het is ook van belang of het asbest zich voor kinderen of medewerkers op bereikbare plaatsen bevindt.

In Nederland staat het de eigenaar van een gebouw vrij te beslissen over wel of niet verwijderen van asbesthoudend materiaal. Indien tot verwijdering van asbest wordt besloten, moet men zich houden aan de regels die door het Asbestverwijderingsbesluit en de gemeentelijke bouwverordening zijn gesteld. Deze zijn op te vragen bij de gemeente. In de meeste gevallen is voor het verwijderen van asbest toestemming van de gemeente nodig.

Verantwoordelijkheid schoolbesturen

Schoolbesturen zijn (juridisch) eigenaar van de gebouwen. Zij zijn verantwoordelijk en aansprakelijk voor het gebruik. Schoolbesturen zijn ook verantwoordelijk voor de gezondheid en veiligheid van leerlingen, leerkrachten en ouders binnen de school. Het schoolbestuur moet dus actie ondernemen als er iets mis is met het schoolgebouw. Het ligt anders als is gekozen voor een andere eigendomsverhouding: de eigenaar van een gebouw is dan medeverantwoordelijk. Maar het blijft de wettelijke plicht (Arbeidsomstandighedenbesluit) van werkgevers om een risico-inventarisatie en -evaluatieanalyse (een zogeheten RI&E) uit te voeren om te bepalen welke risico's er in de arbeidssituatie voor de werknemers zijn. Daarbij hoort een analyse van de risico's van asbest.

Verantwoordelijkheid gemeenten

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de bekostiging van de bouw en het onderhoud buitenkant. Daarnaast zijn gemeenten verantwoordelijk voor de kosten die een gevolg zijn van constructiefouten. Over het saneren van asbest zijn in de afgelopen jaren een aantal uitspraken gedaan. Daaruit blijkt dat de gemeente het verwijderen van asbest niet hoeft te bekostigen, tenzij door beschadiging asbestvezels vrijkomen. Deze aanvraag valt dan onder de categorie 'constructiefout' en de volledige kosten van het verwijderen van het asbest komen voor rekening van de gemeente. Als het schoolbestuur het asbest preventief wil verwijderen zonder dat er iets is beschadigd, komen de kosten niet voor vergoeding in aanmerking.

Wat zouden besturen moeten doen.

Het is belangrijk dat een schoolbestuur zich bewust is van de verantwoordelijkheid voor dit thema. Een schoolbestuur zou – voor zover mogelijk – ook moeten weten of- en zo ja waar - asbest zit. Asbest dat zit op plaatsen die voor kinderen/leerlingen bereikbaar (zowel binnen als buiten) zijn, zou moeten worden verwijderd. (Denk aan gevelplaten die soms onder de ramen zit, asbest in een dak kan normaal gesproken rustig blijven zitten) Als er sprake is van asbest in een school is het verstandig snel met de gemeente te overleggen wat wel en wat niet te verwijderen. De kosten van een asbest inventarisatie komen in principe voor rekening van het schoolbestuur. Daarnaast wordt geadviseerd bij de opstelling van een onderhoudsrapportage na te gaan of het bedrijf dat de planning opstelt daadwerkelijk nagaat of asbest aanwezig is voor zover dat visueel na te gaan is.

Communicatie is belangrijk

Asbest is een gevoelig onderwerp voor ouders en docenten. Het gaat om gezondheid van kinderen en personeel. Het is dan ook goed om – zeker wanneer asbest is geconstateerd – een goed communicatietraject op te zetten. Openheid is belangrijk.

Betrokkenen moeten op de kortst mogelijke termijn worden geïnformeerd. De praktijk wijst uit dat wantrouwen en geruchten ontstaan als informatie uitblijft, of als de informatie onvolledig of ontwijkend is. Dit wantrouwen is later moeilijk te herstellen.

Meer weten?

Informatie over de gemeentelijke taken op het gebied van asbest

<http://www.vng.nl/smartsite.dws?id=81195>

Pulbieksinformatie over asbest

www.milieucentraal.nl